

Sisäministeriölle

Lausuntopyyntö 6.9.2022, VN/13867/2021

**Lausuntopyyntö koskien hallituksen esitystä laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta
(matkustusasiakirjaedellytyksestä poikkeaminen)**

Hallinto-oikeus ottaa lausunnossaan kantaa esitykseen lähinnä siltä osin kuin se vaikuttaa hallinto-oikeuden toimintaan ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Esitetyn ulkomaalaislain 35 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan oleskelulupa voidaan myöntää voimassa olevan matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta henkilölle, jolle voidaan myöntää työntekijän oleskelulupa Suomesta haettuna, mutta hän ei voi saada kansallista matkustusasiakirjaa Suomessa tai Suomesta käsin ja oleskeluluvan epääminen matkustusasiakirjan puuttumisen vuoksi olisi kohtuutonta. Esitetyn pykälän 2 momentin mukaan, jos oleskelulupaa myönnettäessä on sovellettu 1 momentin 2 kohtaa, jatkolupa, pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa voidaan myöntää voimassa olevan matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta vain, jos luvan myöntämättä jättäminen olisi yksittäistapauksessa ilmeisen kohtuutonta. Esitetyn ulkomaalaislain 134 §:n 6 momentin mukaan ulkomaalaiselle, jolle on myönnetty työntekijän oleskelulupa poiketen matkustusasiakirjavaatimuksesta 35 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 2 momentin perusteella, myönnetään muukalaispassi oleskeluluvan voimassaolon ajaksi kansallisen matkustusasiakirjan hankkimista varten. Ensimmäinen oleskelulupa myönnetään ulkomaalaislain 53 §:n mukaan lähtökohtaisesti yhdeksi vuodeksi ja esitetyn ulkomaalaislain 55 §:n 5 momentin mukaan jatkolupa myönnettäisiin yhdeksi vuodeksi niissä tilanteissa, joissa työntekijän oleskelulupaa myönnettäessä on sovellettu ehdotettua 35 §:n 1 momentin 2 kohtaa tai saman pykälän 2 momenttia. Hallinto-oikeus pitää kannatettavana muukalaispassin voimassaoloajan sitomista oleskeluluvan voimassaoloaikaan samoin kuin ehdotettua voimassaoloajan pituutta.

Hallinto-oikeus pitää kannatettavana, että ulkomaalaislain 134 §:n 1 momenttia täsmennetään siten, että kyseiseen lainkohtaan sisällytetään nykyisin sovellettuun käytäntöön perustuva maininta siitä, että muukalaispassi voidaan myöntää vain ulkomaalaiselle, jolla on tai jolle myönnetään samanaikaisesti oleskelulupa tai muu vastaava oleskeluoikeus. Hallinto-oikeus kiinnittää kuitenkin huomiota esitetyn ulkomaalaislain 134 §:n 1 momentin muotoiluun. Esitetystä muodossaan muukalaispassi voidaan myöntää Suomessa olevalle ulkomaalaiselle, jolle on myönnetty tai myönnetään oleskelulupa momentissa tarkemmin yksilöidyissä tilanteissa. Esityksessä on 134 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa kuitenkin muun

ohella todettu, että muukalaispasseja on myönnetty harvakseltaan myös muulla kuin oleskeluluvalla Suomessa oleskeleville henkilöille, eikä tämänkaltaisia tilanteita ole tarkoitus jatkossakaan sulkea pykälän soveltamisen ulkopuolelle, vaikka asiasta ei nimenomaisesti pykälässä mainitakaan. Hallinto-oikeus pitää ongelmallisena, että esitetyn perusteella kyseistä lainkohtaa on tarkoitettu käytännössä sovellettavaksi laajemmin kuin sen sanamuodosta ilmenee. Hallinto-oikeus ehdottaa näin ollen 1 momentin muotoilemista uudelleen seuraavasti:

Muukalaispassi voidaan myöntää Suomessa olevalle ulkomaalaiselle, jolle on myönnetty tai myönnetään oleskelulupa tai muu vastaava oleskeluoikeus, edellyttäen että 1) hän ei voi saada matkustusasiakirjaa kotimaansa viranomaiselta; 2) hän on kansalaisuudeton, tai 3) muukalaispassin myöntämiseen on muu erityinen syy.

Lausunnon on valmistellut hallinto-oikeustuomari Mira Kallatsa.

Ylituomari Ann-Mari Pitkäranta

Helsingin hallinto-oikeus

Helsingin hallinto-oikeus
Sörnäistenkatu 1
00580 Helsinki
Puh.: 029 56 42000
S-posti: helsinki.hao@oikeus.fi
www.hehao.fi